

BAGER, HAQUIN

**Swar, öfwer Erich Svensons och
Jöns Hornæi, uti Lärda tidningarne
i innewarande år utgifne tankar om
folkbristen; samt genswar och project til
skogarnes besparande uti riket./(Haqvin
Bager.) Stockholm**

Stockholm
1755

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!



Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

BAGER
Svar öfver...

Polit. Ekön.

Mem.

(Bn)

1755
1700-1829

BAGER, Hagorn

Ex.A

S w a r,

Öfwer

Erich Svensons och Jöns Hornæi,

uti Lärda Tidningarne i innewarande

Är utgifne Tankar

Om

Solkbristen;

Samt

Genfwar och Project

zill

Högarnes Besparande

uti Riket.



SEDERHOLM,

Tryckt uti Kongl. Tryckeriet,

1755.

Politik
allm.
(Br.)
o

1755
1760-1829



Imprimatur,
N. OELREICH.



Jag har sedt af Numero 26
thetta årets Lårda Tidningar,
Erich Svensons yttrande om
Folkbristens årsättiande til nö-
digt Arbetes utförande, han så-
ger på Landet fordras, och jag tillägger
äfwen så nödigt fordras uti Ståderne.

Ut uti Ståderne åstadkomma en mycken-
het tilwårt af Arbetsfolk med Kongl.
Maj:ts, Kronans, och thet Almännas
nyttä, wisar mina Anmärkningar öfwer
then Swenska Orus, hwilket och til Lands-
bygderne kan appliceras, och har then ther
relaterade nyttan med sig, at Hushållarne
som hålla Håstar och Kreatur, kunna ta
med en tunna Såd til drank bränd, på
Häckelse blandat, föda fyra Kreatur båt-
tre än et uti Sådens annars utfodrande
kunde wara hållit med, och med dran-
ken uti Foderbrist bruka gammal Halm til
Häckelse, hwilket gammalt foder Håstar
och Kreatur eljest i brist af drankens goda
Luft och Art intet gingo så kårnhelt på at
åta, ej heldre kunde blifwa wid makt;
men hwad Brånwin som Hushållarne icke
til theras arbets- och annat Folk behöfde
efter Landsbruk til nödtorft at stänka
bort, skulle thet öfriga Brånwinet efter
wikts Bonitet och hållt uti Kongl. Maj:ts
och Kronans Skulder i betalning efter
Knydersmåsko Taxans pris til Kongl.

Maj:ts och Kronans Upbördsmän i Skatt-
böckerna Hushållarne crediteras, och Up-
bördsmännen Kongl. Maj:t och Kronan
för Advancen creditera, och uti Rän-
terierna insättia; härwid är min mening at
hwar en Krögare eller Krögares hustru,
bör til Kongl. Maj:ts och Kronans Up-
bördsmän uti Penningar eller klingande
Pant, ställa fullkomlig betalning på the
Bränninet emottaga, och Bränninsbrän-
nerie aldrig på annat sätt någon tillåtas,
som ej woro theso bättre meriterat, eller
andra at Bränninet minuterat än fattiga
Arbetskarlars hustruer, som Bränninet
oförfallit skulle sälja med någon advance
för sit omat; men the Arbetskarlarne eller
Krögare, och alla the oförsvarligen fredade
Husmän, borde bewisa sig stå uti årstienst
hos sina wijsa husbönder, eller til Col-
dater wara förfallne.

Erich Svenson understödier intet the goda,
redeliga och wälgrundande Förslager til
Folkets än mera och storligen nödiga
tilwärt på Landsbygderne för Lands-Cul-
turens rätta och angelägna förbättrande,
hwilka then (och mig obefanta Mannen) Pa-
trioten Jöns Hornæus uti Lärda Tidningar-
ne för thetta året N:o 14 utgifwit; hwar-
med Hornæus rätteligen föreslår at nödige
Husmän måtte sättias på Åboarnes ut-
marker Åboen til hielp til sin jords bättre
bear-

bearbetande i rättan tid, hwilket sednare
ock bör ste på Skånsta slätten på annat
sätt än hittils, neml. låta först jorden bära
Winterråg, sedan andra grödan korn, hwil-
ket jag ofta i synnerhet om nödiga Hus-
mån til hwarje hel och half gårds Åbo för
thetta påmint om uti mina Tractater och
Anmärkningar under namn, Then dyra
Tidens affkuddande, Samtalet mellan en
Svensk, en Engelsman, och en Holländare
samt mina Anmärkningar öfwer then wäl-
menande Patrioten.

På Skånsta Sâdes-slätten borde intet
wara mindre än half gårds Åbo; ty när
en fierndels gårds Åbo på Skånsta Sâdes-
slätten blir siuk, ligger jordens bruk öde el-
ler uti wanhäfd, medan han ej har råd til
at hålla hwarken en hel eller halfwuxen
Drång, knapt en Dienstopste.

Hornæus så wäl som Svenson uptäcka
wäl Skogarnes grusweliga fällande, men
tiga med thet lastbara försummandet af en
återplantering af Bok och Ek som eljest
borde från gamla tider med god sit wa-
rit i akt tagit, så hade wi så wäl som Breh-
men, altid til främmande kunnat med Ri-
kets nytta afyttrat Ek och Bok, och dock
intet sielfwa lida thepå brist och nöd som
nu i Swerge är för handen, medelst wåra
Förfâders försummelse, och wår nya
werlds Commoditet, utom the botemedlen
at

at Landtmannen bör på sätt som förmålt,
bringas til at med jordens rätta bruk för-
wårftwa sig tilräckelig utkomst för sina ut-
skylder til Kongl. Maj:t och Kronan, sig
och sinas underhåld, hwartil i Småland,
Bleking och Halland, följande theas skyl-
dighet Landtmännen thertil och skal kunna
bringa, at the uti nästa Stöståder försälja
sina waror, och ther åter köpa sina nödige
retour-wahror, men intet twårs emot
Skånska och Halländske Stådernes af Glor-
wyrdigst i åminne Högstsal. Konung CARL
then Ellofte the nysbenämde Ståderne then
10 Nov. 1686 i Råder gifne speciale Privile-
gier, Kongl. Maj:t och Kronan til skada på
fyrakanda sätt, och Ståderne til förtryck,
samt sig sielfwe til hinder i Handa-slögder
och Lands-Culturen, fara ned i Skåne och
stryka By från By at sälja för Contant, och
retour-wahror til wagnlas åter köpa för
Contant in natura - eller Banco Trans-
port-Sedlar, som är samma som Contant;
hwilka Skånska och Halländske Stådernes
speciale Privilegier äro ej mera underlige
än Stockholms speciale Privilegier, hwar-
efter Norland, Österbotten, Västerbotten,
och flera Provinciers Land och Ståders in-
byggare ej heller få längre fara än til
Stockholm med sina wahror, har jag åm-
nat nästa Riksdag om mina Medborgare
wilja medgifwat, at i Malmö Stads Be-
swår föredraga mit förslag som skal lända
til

til Skogarnes besparing i Skåne; nemli-
gen: at om Hans Kongl. Maj:t wår aller-
nådigste Konung skulle i Nåder wilja för-
ordna, at therest Engelska Regieringen
wil längre niuta then stora förmån the-
ras Nation hittils i Sverige haft, at för en
och samma så ringa Tull på Fårnet, som
the hittils gifwit, få utföra med the-
ras Skep Fern, Tiåra, ic. som them tillåte-
ligt än år, så skola the tillåta at alla
Svenska Undersåtares Skepp skola ock få,
mot en lika lindrig Tull i Engeland och
Skotland, som the Engelska och Skotska
Skeppen i Swerge betala, för Swensk
räkning i Engeland och Skotland införa
Fern alla Sorter, Tiåra, Bek, Bråder,
Plankor, samt flera wahror, som the En-
gelska äro lofgifne ifrån Swerge at ut-
föra, til hwilken ända et Pund Sterling
i Engeland och Skotland borde wara uti
alla tider taxerat för fyratio Dal. R:mt;
Så ock at alla Svenska Undersåtares
Skepp och Fartyg skal för Svenska Un-
dersåtares räkning från Skotland och En-
geland tullfritt få utföra therifrån Stenkol
af hwilka Sorter man åstundar til Skep-
pens eller Fartygens fulla ladning, och med
thet förbehåll at intet priset eller försejlonen
til prommarne eller til Svenska Skeppen
på någon sort Stenkol må för Svenska
Skeps fulla ladningar Stenkol til någon del
för-

förhöjas mer än the Engelska Undersåtarna för Kolen
wid Grufworne betala til Exportation, ej heller nå-
gon pålaga af något namn til Engelska Kronan eller
theras Publicum, hwarken Stenkolen eller Skep-
pen beläggas med, utan Swenska Skeppen och
Stenkolen blifwa aldeles frie i Engeland och
Skotland för umgålder af hwad namn the wära
må, undantagande hwad lots = pass = och hamne =
penningar Swenska Skep för thetta i Engeland
per Fot betalt, och hwarest ej sidstnämde lots =
pass = och hamne = penningar per Fot varit the
utgifter brukelige, bör wid Accordet skäligen sti-
puleras, så at intet Lotsarne utför hamnarne så
Swenska Skep söka Lots, twinga Anföraren
eller Skepparne til at utlöwa många lotspen-
ningar, hwilket kunde twingas så obilligt at
Swenska Skepsrederierne intet thesfore sunno sin
räkning at sticka Swenska Producter til Enges-
land eller Skotland med Swenska Skep til
Stenkols afhämtning: I Sverige borde ock så
the Engelska och Skotska Stenkolen som med
Swenska, Engelska, eller Skotska Skep inför-
des, blifwa frie från Tull, Manufacturs-fond,
och all annan publique afgift, medan på sådana
Tärte-Machiner, som jag anlagdt, all slags
Säd torfas kan med Engelska och Skotska Sten-
kol, hwilka Stenkol här först borde röken och
ofen frantagas på samma sätt som i Engeland sker;
(men thertil dåga intet våra inländska Stenkol,
ty the uti then så kallade Auswelkningen falla til
ofta, men intet gåsa up som the Engelska och
Skotska). Til köks och eldståders kaminer, spisar
eller kakelugnar som draga röken rent upåt ut,
kunde så här som i Engeland äfwen råa Sten-
kol brukas, och Skogarne i Sverige til annat
bruk besparas. Malmö then 26 April 1755.

Haqvin Bager.





www.books2ebooks.eu